

BİLİMSEL ARAŞTIRMA GİRİŞ BÖLÜMÜ

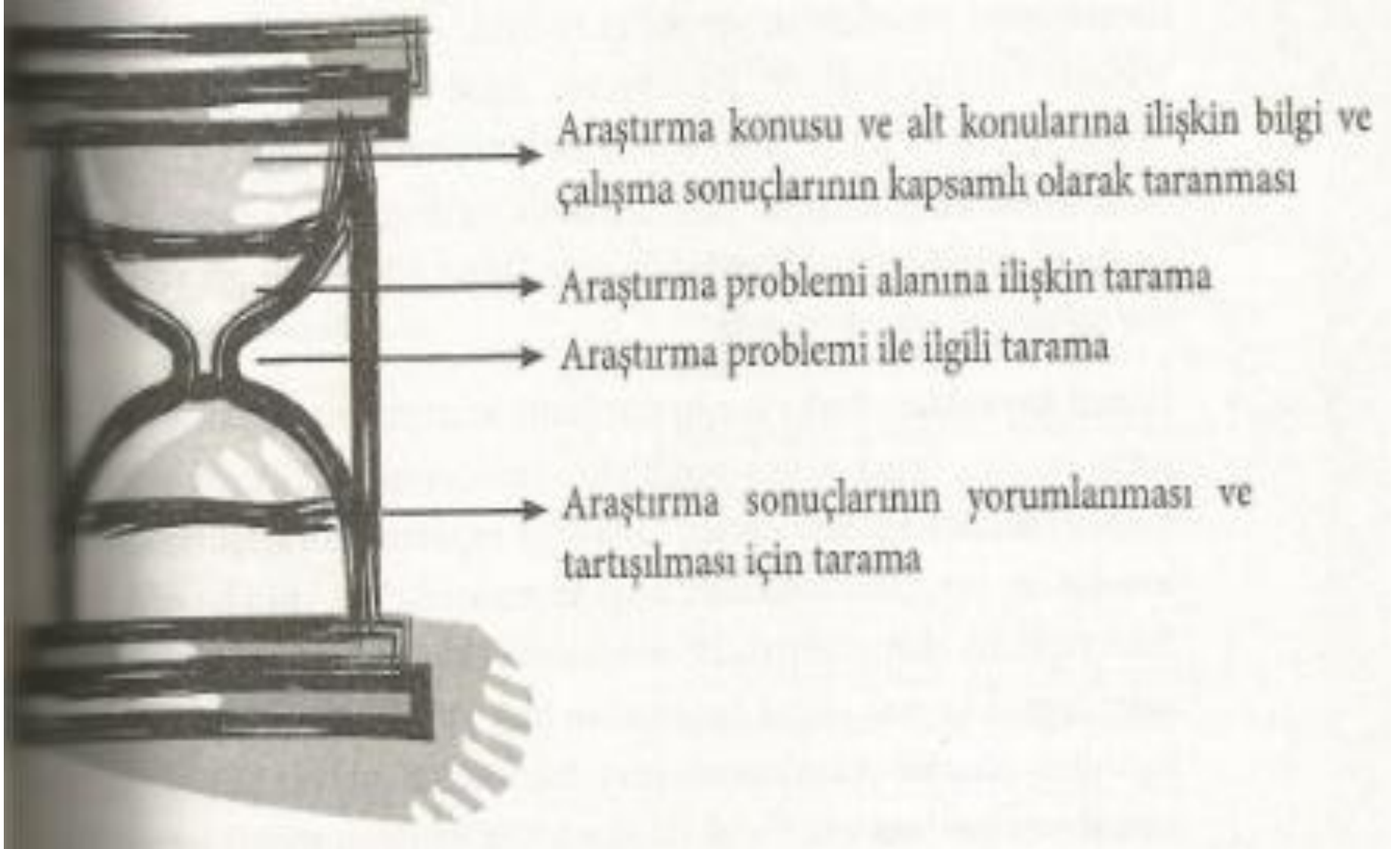
Literatür Taraması

- İlgilendiğiniz konuya ilişkin bilgileri bulmak,
- Araştırmanıza kuramsal bir temel kazandırmak,
- Sizininkine benzer çalışmaların sonuçlarını görmek.

Literatür Taraması Neden Önemlidir?

- Araştırma probleminin şekillenmesinde,
- Yönteminizin belirlenmesinde,
- Bulguların yorumlanmasında,

Kum Saati Modeli

Literatür Taraması için Stratejiler

- ✓ Anahtar kelimelerin bir listesini çıkarın.
- ✓ Bu kelimelerin eş anlamlılarını da yazın.
- ✓ İndeks, dizin ve elektronik veri tabanlarında bu anahtar kelimeler ile tarama yapabilirsiniz.
- ✓ Bu şekilde birincil ve ikincil kaynaklara ulaşabilirsiniz.

- Birincil Kaynaklar
- İkincil Kaynaklar

DERGİ ÖRNEKLERİ

- Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi
- Türk Psikiyatri Dergisi
- Türk Psikoloji Dergisi
- Türk Psikoloji Yazıları
- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi
- Anadolu Psikiyatri Dergisi

- ✓ Eğer araştırma konunuz hakkında çok fazla bilgi sahibi değilseniz ilk başvuracağınız kaynak **kitaplar** olacaktır.
- ✓ Bu kaynaklar yazıldığı alana ilişkin konu ve alt konular hakkında bilgi ve araştırma sonuçlarını yeni bir çerçevede sunmaktadır.

- ✓ Öncelikle **yeni çalışmalarla** başlayıp geriye doğru gidin.
- ✓ Yeni çalışmalar size kaynaklar bölümünde daha eski ve değerli çalışmalarını listeleyecektir.
- ✓ Kaynaklar bölümünde yer alan ve araştırma probleminiz ile doğrudan ilişkili olan çalışmalara da ulaşın.

- ✓ Makalelerin öncelikle **Özet** bölümlerini okumak gerekir.

✓ Araştırmaları derinlemesine okurken kendinize göre **notlar** alın.

✓ Araştırma probemi

✓ Hipotezleri

✓ Yöntemi*

✓ Bulguları

✓ Sonuçları

•Araştırmayı kim yapmış?

•Araştırma ne zaman yapılmış?

•Araştırma niçin yapılmış? Araştırma, hangi problemi çözmek için yapılmış

•Araştırma nasıl yapılmış? Hangi yöntem kullanılmış? Çalışma grubu, veri toplama araçları nelerdir?

•Araştırma sonucunda ne bulunmuş?

Çalışmaları okurken kendinize şunları sorun

1. Yazar problemi açık ve anlaşılır bir biçimde belirtmiş mi?

2. Bu problem başka bir yöntemle daha etkili ve verimli bir biçimde ifade edilebilir mi ya da çözülebilir mi?

3. Yazar literatür taraması sonunda hangi araştırmaları referans almış?

4. Yazar literatürü verirken aynı görüşte olduğu ve olmadığı kişilerin görüş ve araştırmalarına yer vermiş mi yoksa sadece kendi bakış açısına uygun kaynakları mı kullanmış?

5. Araştırmanın yöntemi uygun mudur? Seçilen çalışma grubu ve desen uygun mu? Veri toplama araçları geçerli ve güvenilir mi?

6. Veriler doğru istatistiksel teknikler kullanılarak ve araştırma sonuçlarına uygun olarak analiz edilmiş midir? Sonuçlar ve öneriler elde edilen bulgulara uygun olarak ifade edilmiş midir?

7. Bu alışma sizin için yararlı mı?
Yararlı ise hangi açılardan
yararlıdır?

Araştırma Raporu Yazımı (Giriş)

- Sorulara verdiğiniz cevaplara göre hangi çalışmalarını kendi raporunuzda kullanacağınıza karar vermeniz gerekiyor.
- Bilgileri sistematik olarak rapora nasıl yerleştireceğinize karar vermeniz gerekiyor.

Giriş:

- Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili **genel bilgiler** sunulur.
- Burada araştırmacı problemin doğasını ve temellerini verir.
- Bu araştırmayı niye yapacağını ve problemin neden önemli olduğuna ilişkin ipuçları da verir.

Gelişme:

- Bu bölümde diğer araştırmacıların probleme ilişkin neler buldukları özetlenir.
- Burada problemin değişkenlerine göre çalışmalar gruplandırılıp tartışılarak sunulmaktadır.
- Önemli olan araştırmalara daha detaylı yer verilebilir.
- Aynı sonucu vermiş araştırma sonuçları ise birarada sunulabilir.

Dikkat edilmesi Gereken Noktalar

- ✓ Okuyucunun tarama yapılan ve özetlenen literatür hakkında bilgili olduğu varsayılarak, çok geniş ve konuyla ilgili her türlü ayrıntıyı anlatan bir tarama yapılmamalıdır.

✓ Önceki araştırmaların bulguları ile diğer araştırmacıların özgün fikirleri sunulurken mutlaka **kaynak gösterilmelidir**. Bir araştırmacıdan/kaynaktan alıntı yapıldığında bunu kendi fikrinizmiş gibi sunmanız ciddi bir etik ihlalidir (İntihal / aşırı macılık).

✓ Bulguların tartışmalı olduğu bir alanda, taraflardan birini kendi fikrinize yakın olduğu için tutmak veya diğerine karşı savunmak doğru değildir. Her iki görüşe de, sizin görüşünüz ne olursa olsun, eşit uzaklıkta olmak ve orta yolu korumak gereklidir.

- ✓ Literatür taramasıyla ilgili olarak verilen bilgilerin, kronolojik bir veri karmaşasından çok kuramsal bir yapıda olmasına dikkat edilmelidir.

- ✓ Gerçekten sizin çalışmanızla ilgili olan araştırmalardan bahsedin, fazla sayıda referansın olması onun iyi bir literatür taraması olduğunu göstermez.

Problem Durumu:

- Tüm bu aşamalardan sonra (problemin temelleri, nedenleri, ilişkili araştırma sonuçları verildikten sonra) artık problem olarak belirlenen araştırma sorusu / hipotezler yazılarak bölüm sonlandırılır.

- Her çalışmanın açık ve net bir şekilde belirlenmiş bir araştırma problemi/ sorusu olmalıdır.
- Bu araştırma sorusu, çeşitli yöntemlerle sınanabilir hipotezler şeklinde ifade edilmelidir.
  - Örneğin; “Ders çalışılan ortamın ders başarısına etkisi”ni (araştırma problemi) merak eden bir araştırmacı, “Tek başına bir odası olan öğrenciler, kardeşleriyle aynı odada yaşayanlara göre daha başarılı olacaktır”

Erken Dönem Uyumsuz Şema Alanları ve Sosyal Fobi Belirtileri: Duygu Düzenleme Güçlüğünün Aracı Rolü Var mı?

Dilay Eldoğan
Başkent Üniversitesi

Elif Barışkın
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı, erken dönem uyumsuz şema alanları ile sosyal fobi belirtileri ilişkisinde duygu düzenleme güçlüğünün aracı değişken rolünü incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2011-2012 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi'nde eğitimine devam eden 240 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada Liebowitz Sosyal Kaygı Ölçeği (LSKÖ), Beck Depresyon Envanteri (BDE), Young Şema Ölçeği-Kısa Form 3 (YŞÖ) ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği (DDGÖ) kullanılmıştır. Araştırma verilerine aracı değişken (mediator) analizi uygulanmış ve analiz sonuçlarına göre duygu düzenleme güçlüğünün erken dönem uyumsuz şema alanlarından kopukluk, zedelenmiş otonomi ve zedelenmiş sınırlar şema alanları ile sosyal fobi belirtileri ilişkisinde aracı rolünün olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın güçlü yönleri, sınırlılıkları ve katkıları ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Erken dönem uyumsuz şema alanları, sosyal fobi belirtileri, duygu düzenleme güçlüğü

Sonuç olarak, bireylerin erken dönem uyumsuz şemalarının ve deneyimledikleri duygu düzenleme problemlerinin kaygı ve duygu durum bozuklukları gibi pek çok psikopatolojinin temellerini oluşturduğu bilinmektedir. Ancak literatürde erken dönem uyumsuz şemalar, duygu düzenleme güçlüğü ilişkisini ya da bu ilişkiye bağlı olarak ortaya çıkabilecek psikopatolojileri araştıran detaylı çalışmalara rastlanmamıştır. Bu durum duygu düzenleme güçlüğü'nün psikopatolojilerin oluşumundaki aracı rolünün daha detaylı çalışılması ihtiyacını doğurmaktadır. Bu sebeple, mevcut araştırma kapsamında erken dönem uyumsuz şema alanları ile sosyal fobi belirtileri ilişkisinde duygu düzenleme güçlüğü'nün aracı rolünün değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada depresif belirti düzeyi depresyonun sosyal fobi ile yüksek eş tanı oranından dolayı kontrol değişkeni olarak yer almaktadır.